

Vyhláška č. 153/2016 Sb.

ze dne 9. května 2016

o stanovení podrobností ochrany kvality zemědělské půdy a o změně vyhlášky č. 13/1994 Sb., kterou se upravují některé podrobnosti ochrany zemědělského půdního fondu

Ministerstvo životního prostředí stanoví podle § 22 odst. 1 písm. b) a c) zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění zákona č. 41/2015 Sb.:

ČÁST PRVNÍ

VYHLÁŠKA O STANOVENÍ PODROBNOSTÍ OCHRANY KVALITY ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY

§ 1

Stanovení preventivních hodnot obsahů rizikových prvků a rizikových látek a indikačních hodnot obsahů rizikových prvků a rizikových látek v zemědělské půdě

Preventivní hodnoty obsahů rizikových prvků a rizikových látek v zemědělské půdě jsou stanoveny v příloze č. 1 k této vyhlášce. Indikační hodnoty rizikových prvků a rizikových látek v zemědělské půdě jsou stanoveny v příloze č. 2 k této vyhlášce.

§ 2

Postupy pro zjišťování a hodnocení obsahů rizikových prvků a rizikových látek v zemědělské půdě

(1) Zjišťování obsahů rizikových prvků a rizikových látek v zemědělské půdě se provádí pomocí postupů a analýz stanovených v příloze č. 3 k této vyhlášce. Postup odběru vzorků určených ke zjišťování obsahů rizikových prvků a rizikových látek v zemědělské půdě je stanoven v příloze č. 4 k této vyhlášce.

(2) Hodnocení obsahů rizikových prvků a rizikových látek v zemědělské půdě se provádí porovnáním zjištěných obsahů rizikových prvků a rizikových látek v zemědělské půdě podle odstavce 1 s preventivními a indikačními hodnotami.

ČÁST DRUHÁ

Změna vyhlášky č. 13/1994 Sb., kterou se upravují některé podrobnosti ochrany zemědělského půdního fondu

§ 3

Vyhláška č. 13/1994 Sb., kterou se upravují některé podrobnosti ochrany zemědělského půdního fondu, se mění takto:

1. § 2 se zrušuje.

2. Přílohy č. 1 a 2 se zrušují.

ČÁST TŘETÍ

ZÁVĚREČNÉ USTANOVENÍ

§ 4

Tato vyhláška byla oznámena v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535/EU ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informačních společností, v platném znění.

ČÁST ČTVRTÁ

ÚČINNOST

§ 5

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. června 2016.

Ministr:

Mgr. Brabec v. r.

Preventivní hodnoty

Tabulka č. 1

Preventivní hodnoty obsahů rizikových prvků v zemědělské půdě zjištěné extrakcí lučavkou královskou (mg.kg-1 sušiny)

Kategorie půd	Preventivní hodnota ¹⁾										
	As	Be	Cd	Co	Cr	Cu	Hg ²⁾	Ni	Pb	V	Zn
Běžné půdy ³⁾	20	2.0	0.5	30	90	60	0,3	50	60	130	120
Lehké půdy ⁴⁾	15	1.5	0.4	20	55	45	0,3	45	55	120	105

Vysvětlivky k tabulce:

1) Hodnoty se netýkají půd geogenně anomálních, na které mají být použity sedimenty podle právních předpisů o používání sedimentů na zemědělské půdě.

2) Celkový obsah.

3) Běžné půdy: písčito-hlinité, hlinité, jílovitohlinité a jílovité půdy, které zaujímají převážnou část zemědělsky využívaných půd. Jedná se o půdy s normální variabilitou prvků, s normálním půdním vývojem v různých geomorfologických podmínkách včetně půd na karbonátových horninách.

4) Lehké půdy: půdy vzniklé na velmi lehkých a chudých matečních horninách jako jsou písky a štěrkopísky. Při vymezení těchto půd se vychází ze zastoupení jemných částic (do 0,01 mm), které tvoří maximálně 20 %. Tyto půdy se vyznačují velmi nízkou absorpční kapacitou.

Tabulka č. 2

Preventivní hodnoty obsahů rizikových látek v zemědělské půdě (mg.kg-1 sušiny)

Látka	Preventivní hodnota
Polycyklické aromatické uhlovodíky	
Σ PAU ¹⁾	1,0
Chlorované uhlovodíky	
Σ PCB ²⁾	0,02
Σ DDT ³⁾	0,075
HCB ⁴⁾	0,02
HCH ($\Sigma \alpha + \beta + \gamma$) ⁴⁾	0,01
PCDD/F ⁴⁾	5,0 ⁵⁾
Nepolární uhlovodíky	
Uhlovodíky C 10 – C 40 ⁴⁾	100

Vysvětlivky k tabulce:

1) SUMA PAU - polycyklické aromatické uhlovodíky (antracen, benzo(a)antracen, benzo(b)fluoranthén, benzo(k)fluoranthén, benzo(a)pyren, benzo(ghi)perylen, fenantren, fluoranthén, chrysen, indeno(1,2,3-cd)pyren, naftalen, pyren)

2) SUMA PCB kongenerů - 28 + 52 + 101 + 118 + 138 + 153 + 180

3) SUMA DDT, DDE, DDD (o',p - a p',p- izomerů)

4) HCB, HCH (SUMA alfa + beta + gama), PCDD/F a uhlovodíky C 10 - C 40 se sledují při důvodném podezření z jejich výskytu (např. předchozí znečištění půdy z výroby).

5) Hodnota mezinárodního toxického ekvivalentu I-TEQ PCDD/F (ng.kg-1 sušiny)

Indikační hodnoty

Tabulka č. 1

Indikační hodnoty, při jejichž překročení může být ohrožena zdravotní nezávadnost potravin nebo krmiv (mg.kg-1 sušiny)

Rizikový prvek	Půdní druh	pH /CaCl ₂	Indikační hodnota	
			extrakce lučavkou královskou	extrakce NH ₄ NO ₃
As	-	-	40,0	1,0
Cd	Běžné ¹⁾ půdy	≤ 6,5	1,5	-
		> 6,5	2,0	0,1
	Lehké půdy ²⁾	> 6,5	2,0	0,04
Ni	-	≤ 6,5	150	-
	-	> 6,5	200	-
	-	-	-	1,0
Pb	-	-	300	1,5
Hg ³⁾	-	-	1,5	

Vysvětlivky k tabulce:

- 1) Běžné půdy: písčito-hlinité, hlinité, jílovitohlinité a jílovité půdy, které zaujímají převážnou část zemědělsky využívaných půd. Jedná se o půdy s normální variabilitou prvků, s normálním půdním vývojem v různých geomorfologických podmínkách včetně půd na karbonátových horninách.
- 2) Lehké půdy: půdy vzniklé na velmi lehkých a chudých matečních horninách jako jsou písčiny a štěrkopísčiny. Při vymezení těchto půd se vychází ze zastoupení jemných částic (do 0,01 mm), které tvoří maximálně 20 %. Tyto půdy se vyznačují velmi nízkou absorpční kapacitou.
- 3) Celkový obsah

Za překročení indikační hodnoty obsahu rizikového prvku v zemědělské půdě se považuje překročení obou ze stanovení - pokud jsou pro ně indikační hodnoty stanoveny, tj. a) extrakce lučavkou královskou, b) extrakce NH₄NO₃, přičemž pro vyhodnocení je nutno chemické analýzy obsahu prvku provést nejprve lučavkou královskou a při překročení indikační hodnoty pak NH₄NO₃.

Tabulka č. 2

Indikační hodnoty, při jejichž překročení může být podezření z ohrožení růstu rostlin a produkční funkce půdy (mg.kg-1 sušiny)

Rizikový prvek	pH /CaCl ₂	Indikační hodnota	
		extrakce lučavkou královskou	extrakce NH ₄ NO ₃
Zn	-	400	-
	-	-	20
Ni	≤ 6,5	150	-
	> 6,5	200	-
	-	-	1,0
Cu	< 5,0	150	-
	5,0-6,5	200	-
	> 6,5	300	-
	-	-	1,0

Tabulka č. 3

Indikační hodnoty rizikových prvků, při jejichž překročení může být ohroženo zdraví lidí a zvířat (mg. kg-1 sušiny)

Rizikový prvek	Indikační hodnota (extrakce lučavkou královskou)
As	40
Cd	20
Pb	400
Hg ¹⁾	20

Vysvětlivka k tabulce:

1) Celkový obsah

Tabulka č. 4

Indikační hodnoty rizikových látek, při jejichž překročení může být ohroženo zdraví lidí a zvířat (mg. kg-1 sušiny)

Riziková látka	Indikační hodnota
Benzo(a) pyren	0,5
Σ PAU ¹⁾	30,0
Σ PCB ²⁾	1,5
Σ DDT ³⁾	8,0
HCB	1
HCH (Σ α+β+γ)	1
PCDD/F ⁴⁾	100,0 ⁵⁾

Vysvětlivky k tabulce:

1) SUMA PAU - polycyklické aromatické uhlovodíky (antracen, benzo(a)antracen,

benzo(b)fluoranthen, benzo(k)fluoranthen, benzo(a)pyren, benzo(ghi)perylene, fenantren, fluoranthen, chrysen, indeno(1,2,3-cd)pyren, naftalen, pyren)

2) SUMA PCB kongenerů - 28 + 52 + 101 + 118 + 138 + 153 + 180

3) SUMA DDT, DDE, DDD (o',p - a p',p- izomerů)

4) Hodnota mezinárodního toxického ekvivalentu (I-TEQ PCDD/F)

5) (ng.kg-1 sušiny)

Postupy a analýzy zjišťování rizikových prvků a rizikových látek

Předmět, účel, ukazatel	Česká norma
Kvalita půdy – Předúprava vzorků lyofilizací pro následnou analýzu, (11/07)	ČSN EN ISO 16720
Kvalita půdy - Úprava vzorků pro fyzikálně-chemické rozborů, (7/11)	ČSN ISO 11464
Kaly, upravený bioodpad a půdy - Návod pro úpravu vzorků, (3/13)	ČSN EN 16179
Charakterizace odpadů - Vyluhování – Ověřovací zkouška vyluhovatelnosti zrnitých odpadů a kalů – Část 2: Jednostupňová vsádková zkouška při poměru kapalné a pevné fáze 10 l/kg pro materiály se zrnitostí menší než 4 mm (bez zmenšení velikosti částic, nebo s ním), (8/03)	ČSN EN 12457-2
Kvalita půdy – Stanovení pH, (8/2011)	ČSN ISO 10390
Kaly, upravený bioodpad a půdy - Stanovení polychlorovaných bifenylnů (PCB) plynovou chromatografií s detekcí hmotnostní spektrometrií (GC-MS) a plynovou chromatografií s detektorem elektronového zachytu (GC-ECD), (3/13)	ČSN EN 16167
Kaly, upravený bioodpad a půdy - Stanovení pH (4/13)	ČSN EN 15933
Kaly, upravený bioodpad a půdy - Rozklad frakcí prvků rozpustných v lučavce královské, (2/13)	ČSN EN 16174
Kaly, upravený bioodpad a půdy - Stanovení dioxinů a furanů, a polychlorovaných bifenylnů podobných dioxinům plynovou chromatografií s hmotnostní spektrometrií s vysokým rozlišením (HR GC-MS), (9/12)	ČSN P CEN/TS 16190
Kaly, upravený bioodpad a půdy - Stanovení prvků ve vyluzích lučavkou královskou a kyselinou dusičnou - Metoda plamenové atomové absorpční spektrometrie (FAAS), (9/12)	ČSN P CEN/TS 16188
Charakterizace odpadů - Stanovení obsahu uhlovodíků C10 až C40 plynovou chromatografií	ČSN EN 14039

Předmět, účel, ukazatel	Další normy a postupy
Analýza půd – ÚKZÚZ ¹⁾ – NRL ²⁾	JPP ³⁾
Soil quality -- Determination of mercury in aqua regia soil extracts with cold-vapour atomic spectrometry or cold-vapour atomic fluorescence spectrometry	ISO 16772:2004

Vysvětlivky k tabulce:

- 1) ÚKZÚZ - Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
- 2) NRL - Národní referenční laboratoř
- 3) Jednotné pracovní postupy - Analýza půd, ÚKZÚZ Brno (postupy 30350.1; 30400.1; 30410.1; 30450.1; 30460.1; 30500.1; 30600.1; 30620.1; 30630.1; 30660.1; 30670.1; 30680.1; 30690.1; 30720.1).

Postup odběru vzorků

1. Plán odběru vzorků

Před odběrem vzorků musí být sestaven plán odběru vzorků, který obsahuje

- 1) účel odběru vzorků,
- 2) vzorkovací schéma, a to
 - a) základní vzorkovací schéma (počet a rozmístění vzorků v zájmovém území) a
 - b) 2. vzorkovací schéma na odběrové lokalitě (počet a rozmístění individuálních vzorků pro směsný vzorek),
- 3) typ odběrového zařízení a technika vzorkování,
- 4) hloubku odběru včetně odůvodnění navržené hloubky odběru
- 5) hmotnost směšného vzorku,
- 6) počet individuálních odběrů (5 - 30 vpichů dle použitého zařízení - sondýrky) na jeden směsný vzorek (5 - 30 vpichů dle použitého zařízení - sondýrky),
- 7) čas, popřípadě periodu vzorkování,
- 8) úpravu (kvartování směšného vzorku) a balení vzorků (oddělení kontrolního vzorku),
- 9) popis, přepravu a uložení vzorků,
- 10) rozsah požadovaných analýz,
- 11) dokumentaci (protokolární záznam o odběru) a
- 12) popis průběhu odběru vzorků.

2. Stanovení počtu vzorků

Vzorky se odebírají jako porušené, směsné vzorky. Minimální počty směšných vzorků na plochu jsou stanoveny v tabulce č. 1. Skutečný počet vzorků je stanoven tak, aby byla zajištěna reprezentativnost výsledků s ohledem na předpokládanou míru rizika, úroveň a variabilitu kontaminace a způsob vyhodnocení výsledků.

Tabulka č. 1

Stanovení minimálního počtu odebíraných směšných vzorků v závislosti na velikost šetřené plochy

Velikost šetřené plochy (ha)	Počet směšných vzorků ¹⁾
≤ 0,0500	3
0,0501 – 1,0000	4

1,0001 – 10,0000	6
10,0000 - 30,0000	6 + 1 vzorek na každé 2 ha nad 10 ha
> 30,0000	Individuální plán vzorkování

Vysvětlivka k tabulce:

- 1) Včetně odběru jednoho nebo více referenčních vzorků odebraných mimo plochu dotčenou odběrem směsných vzorků, pokud budou nezbytné ke zjištění původce znečištění nebo zachycení stavu pozadí.

3. Počet odběrů, odběrové zařízení a povinné údaje u směsných vzorků

Jeden směsný vzorek se skládá minimálně z 5 odběrů. Jako odběrového zařízení může být použito sondovací tyče, půdního vrtáku nebo lopatky. Při odběru se postihne rovnoměrně celý odebíraný půdní horizont. Použité odběrové zařízení nesmí způsobit druhotnou kontaminaci vzorku.

Odebraný směsný vzorek musí být doložen těmito údaji

- a) pořadové číslo vzorku, lokalizace odběru (katastrální území, parcelní číslo pozemku, souřadnice odběrového místa v souřadnicovém systému S-JTSK),
- b) klimatické a půdní charakteristiky odběrového místa vyjádřené bonitovanou půdně ekologickou jednotkou,
- c) reliéf terénu,
- d) stav počasí v době odběru vzorku,
- e) výměra vyšetřované plochy v hektarech,
- f) datum odběru a jména osob provádějící odběr,
- g) datum předání vzorku do laboratoře, podpisy předávající a přebírající osoby,
- h) mapový zakres vyšetřované plochy a odběrového místa na podkladu pozemkové mapy.

4. Hloubka odběru směsných vzorků

Hloubka odběru směsných vzorků v závislosti na druhu pozemku je stanovena v tabulce č. 2

Tabulka č. 2

Hloubka odběru vzorků půd v závislosti na druhu pozemku¹⁾

Druh pozemku	Hloubka odběru
Orná půda	na hloubku ornice, nejhluběji však do hloubky 30 cm
Zahrady, ovocné sady a vinice	0 - 30 cm
Trvalé travní porosty	0 - 15 cm (drnová vrstva půdy se odstraní)

Chmelnice	0 - 40 cm (vrchní deseticentimetrová vrstva půdy se odstraní)
-----------	---

Vysvětlivka k tabulce:

- 1) Při odběru půdy za účelem zjištění znečištění v důsledku spadu nebo povrchové aplikace znečišťující látky zapříčiněné mimořádnou událostí se hloubka odběru stanoví tak, aby vzorek odebírané půdy co nejdříve postihoval stav, který má být analýzou vzorku popsán.

5. Hmotnost směšného vzorku

Jeden směšný vzorek musí mít hmotnost minimálně 0,5 kg.

6. Uskladnění směšných vzorků

Pokud jsou odebírány vzorky pouze ke stanovení rizikových prvků, ukládají se do papírových nebo PE sáčků. Pro stanovení rizikových látek se ukládají do čisté skleněné nádoby s těsnícím uzávěrem. Tyto vzorky se přepravují a skladují chlazené při teplotě 4 °C.

7. Příprava směšných vzorků k analýzám

Po odstranění skeletu jsou vzorky vysušeny na vzduchu, je provedeno jejich rozmělnění, homogenizace a prosátí na 2 mm síť. Tento postup neplatí pro stanovení organických látek.